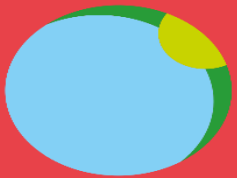
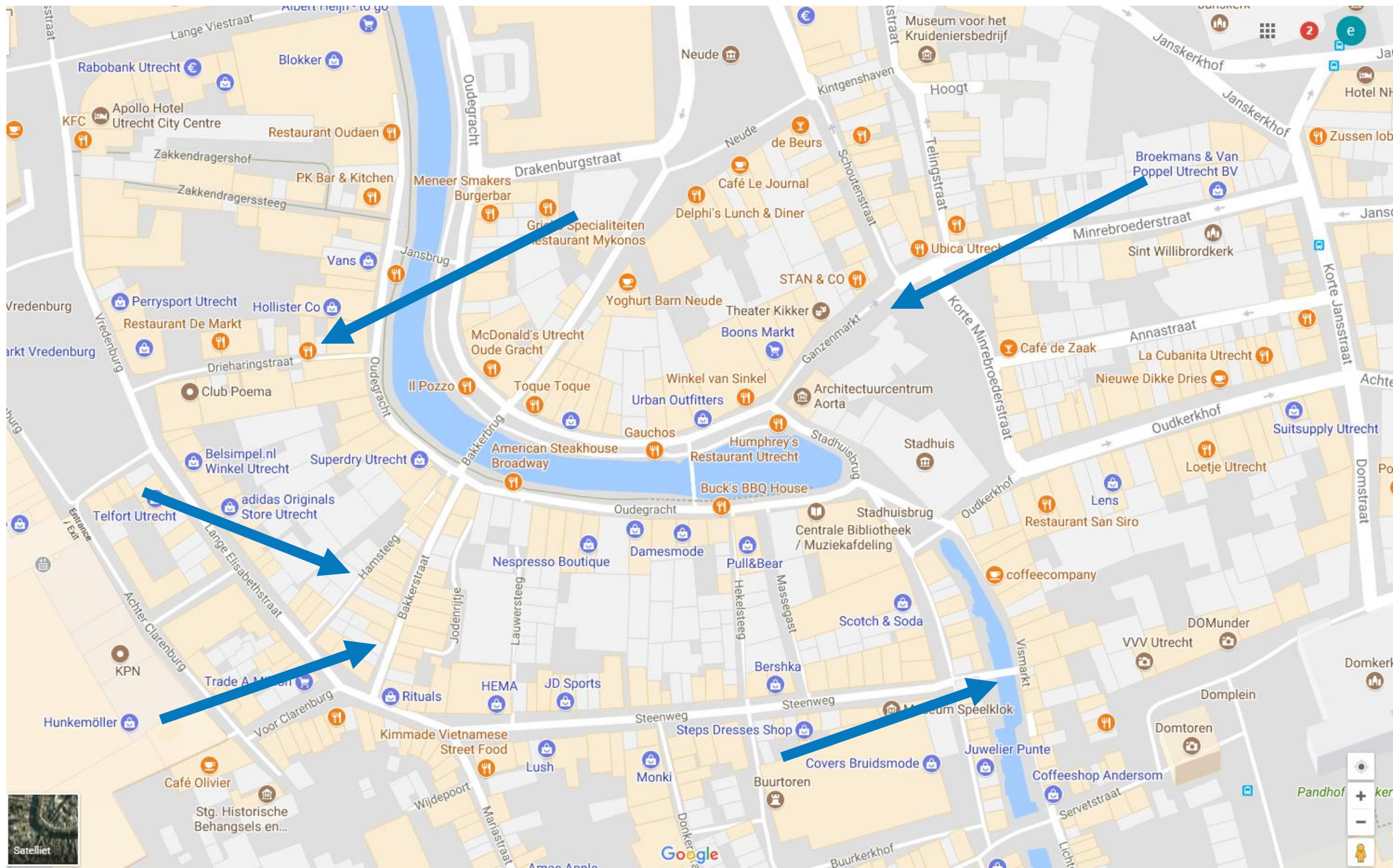

Voedsel en de stad

Dr. Esther Veen, lector Stedelijke Voedselvraagstukken

AERES
HOGESCHOOL
ALMERE

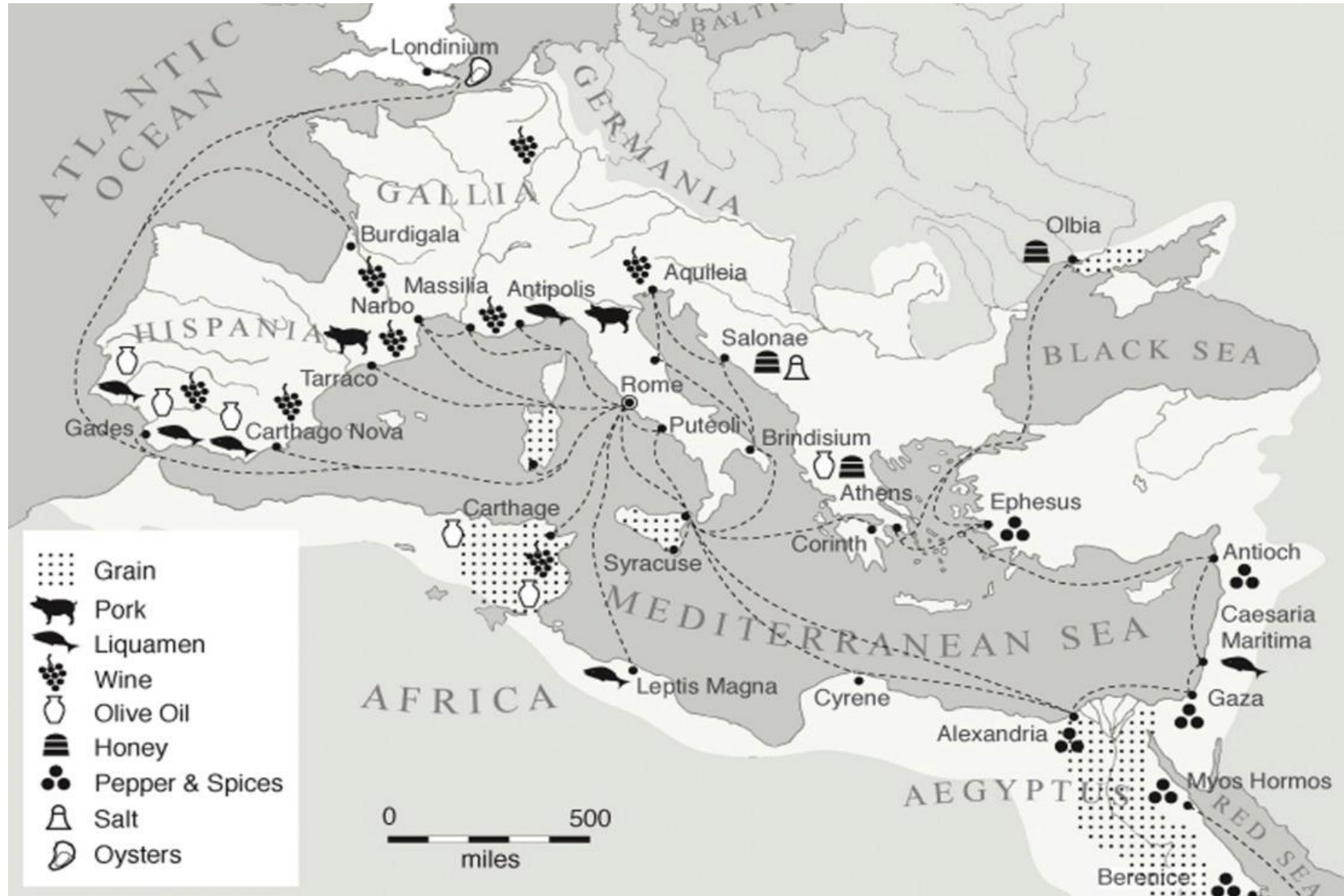

1. Trends

Voedsel in de stad, vroeger en nu

De relatie tussen voeding en de stad is veranderd

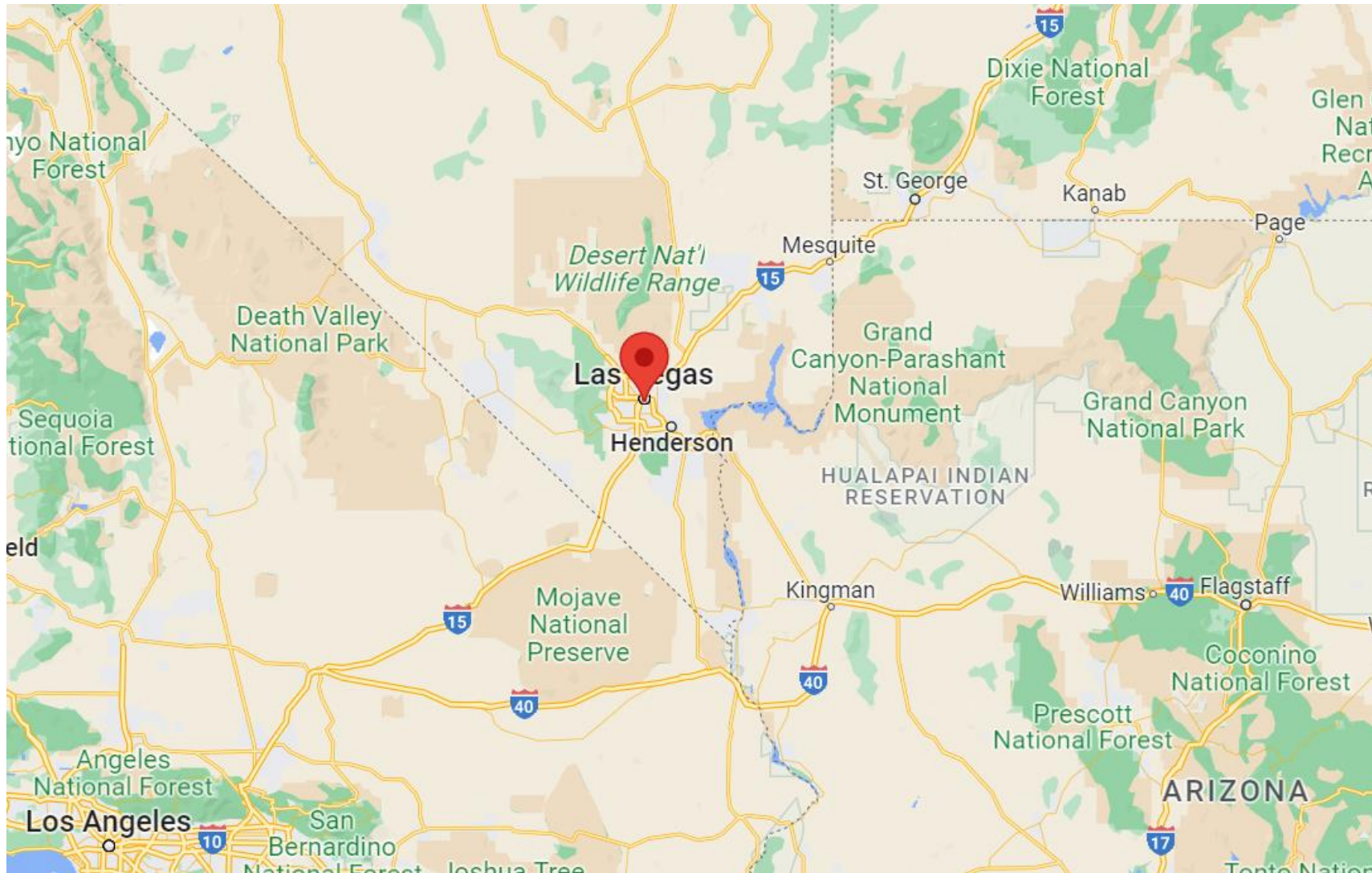

Zie:

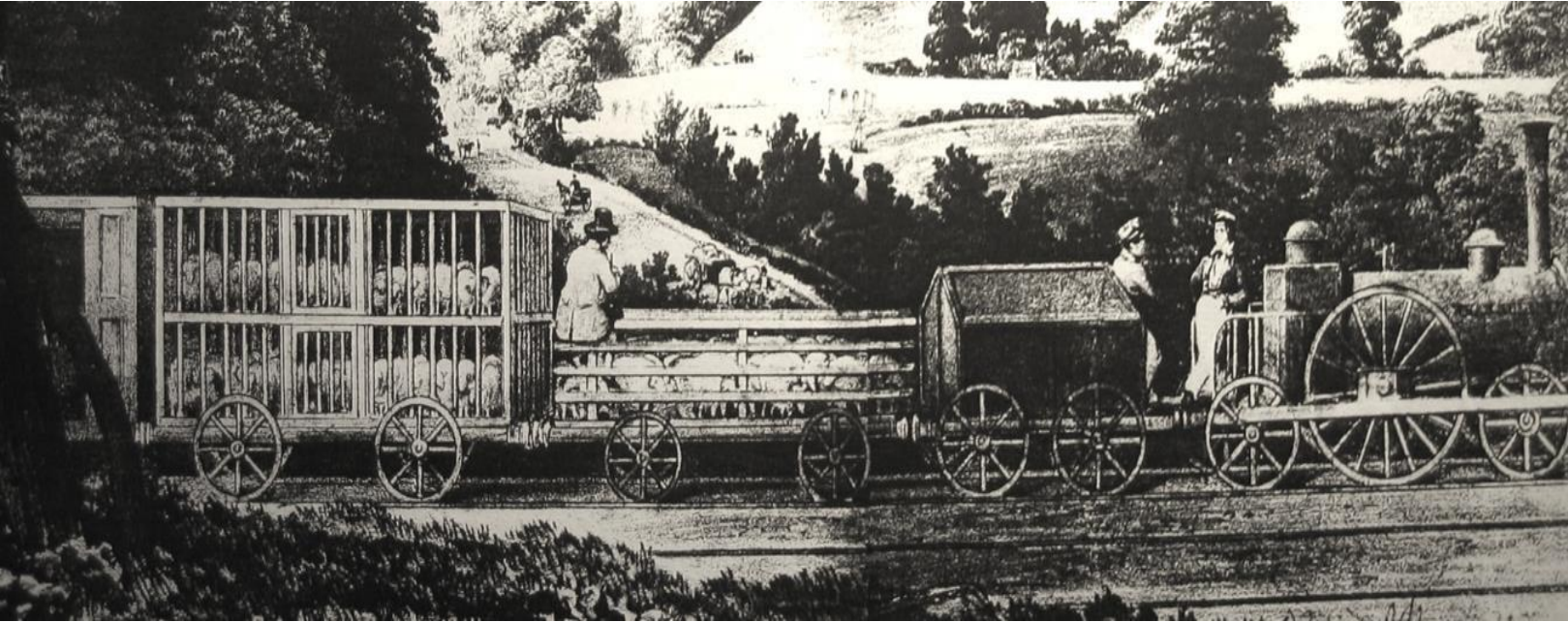
https://www.ted.com/talks/carolyn_steel_how_food_shapes_our_cities

Carolyn Steel, Hungry City
(2011)

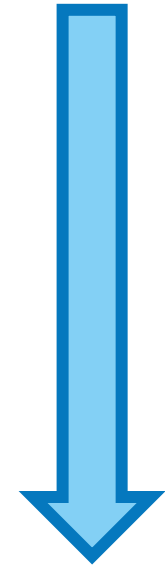
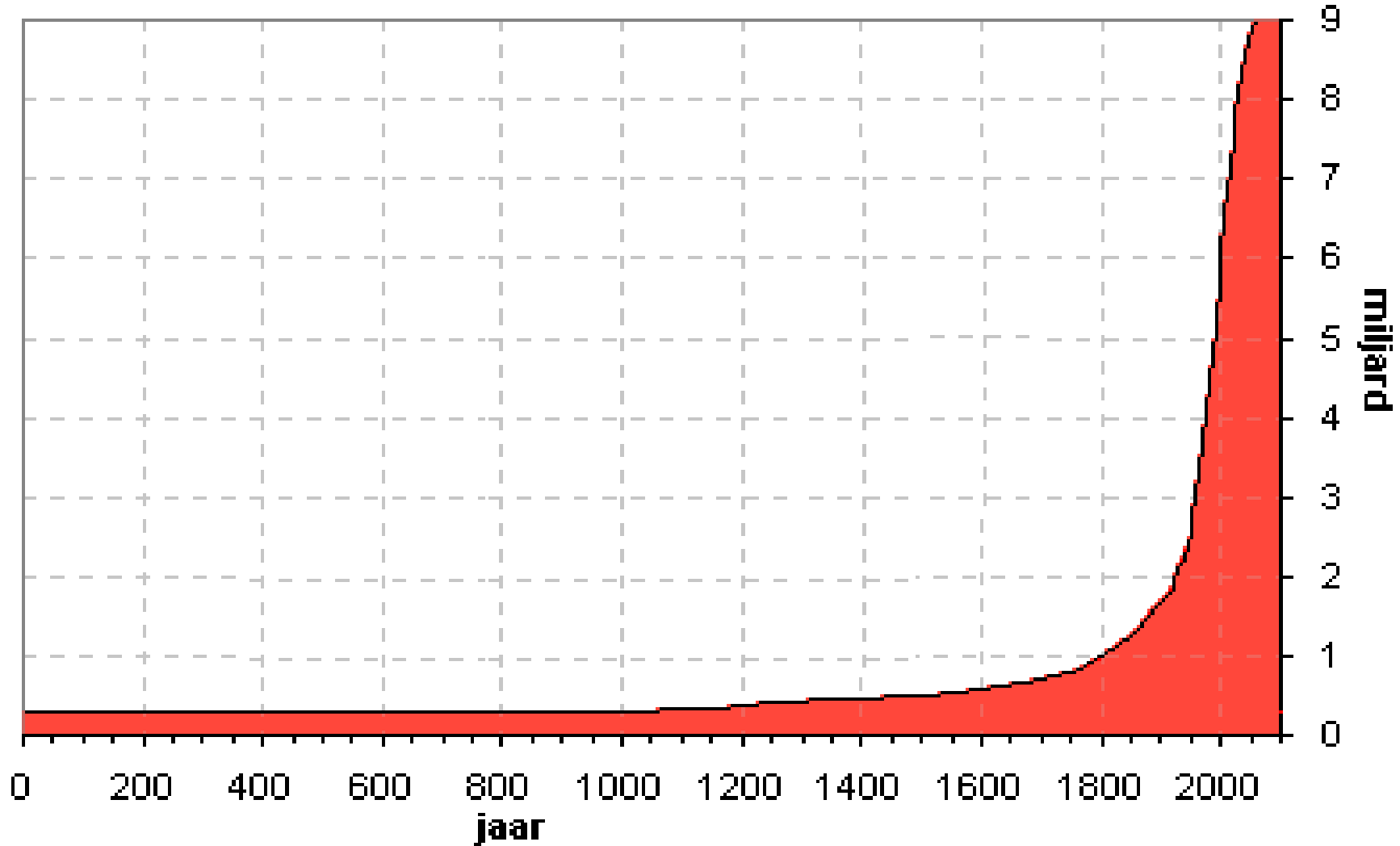
De relatie tussen voeding en de stad is veranderd

'Cities emancipated from geography' (Steel, 2011)

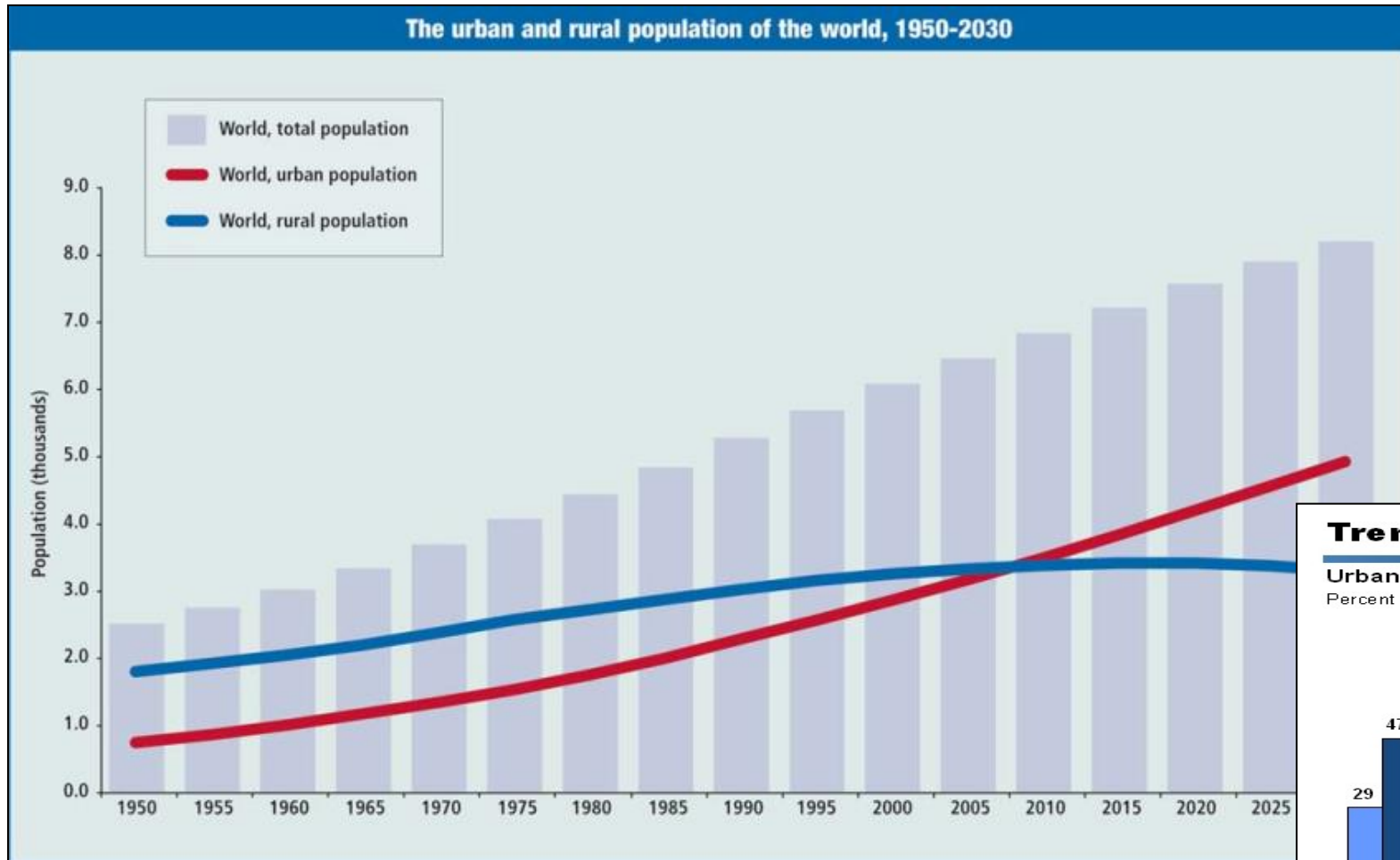

De wereldbevolking groeit

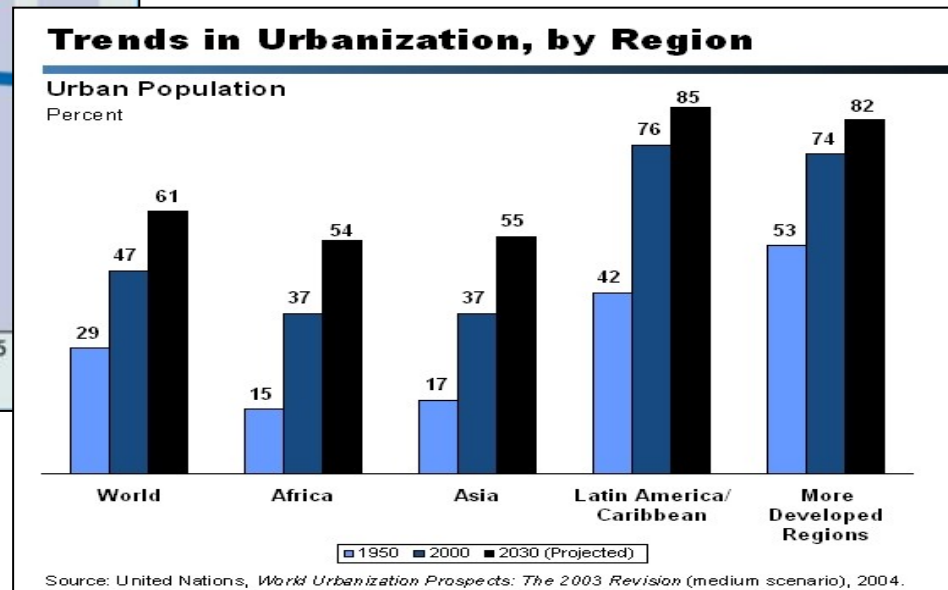

[Prachtige video](#)

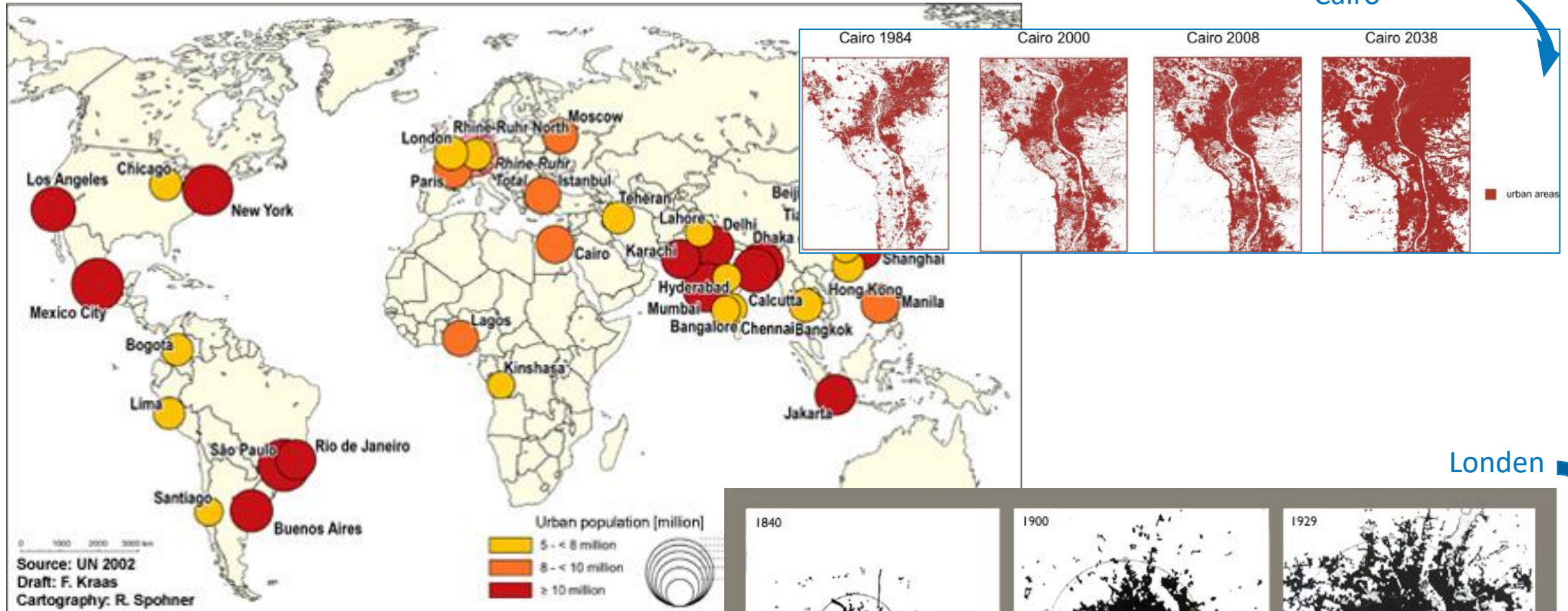
En steeds meer mensen wonen in de stad

United Nations Population Division, 2006

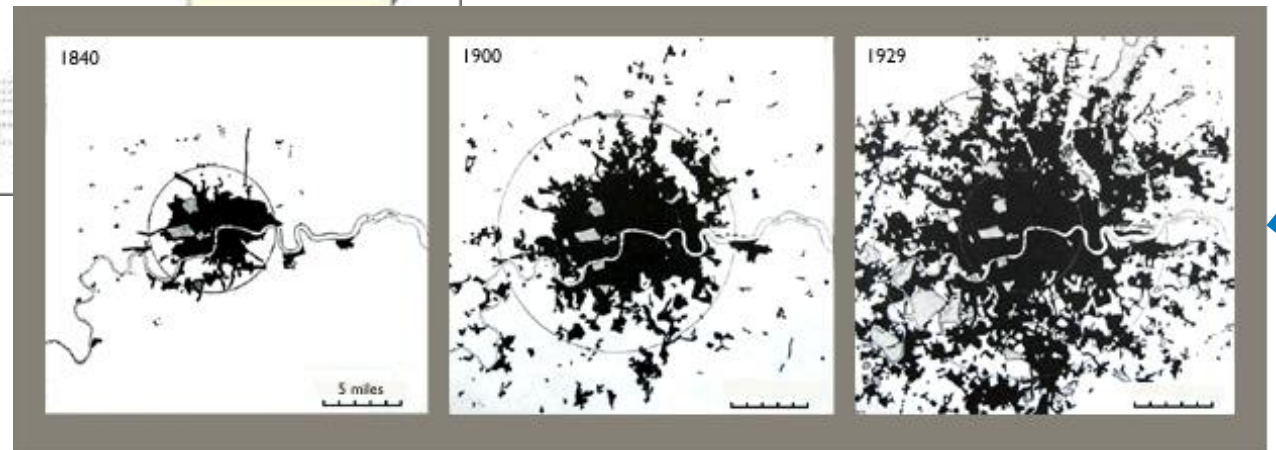

Steden worden (dus) steeds groter - metropolen

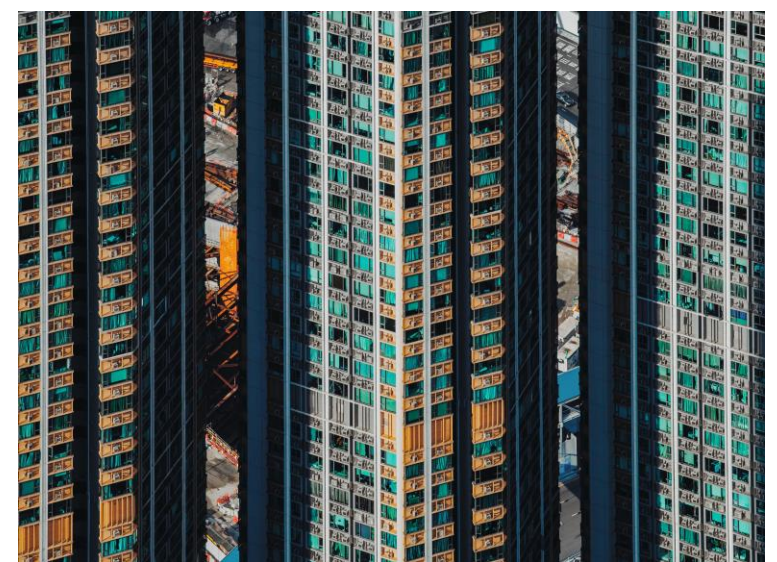
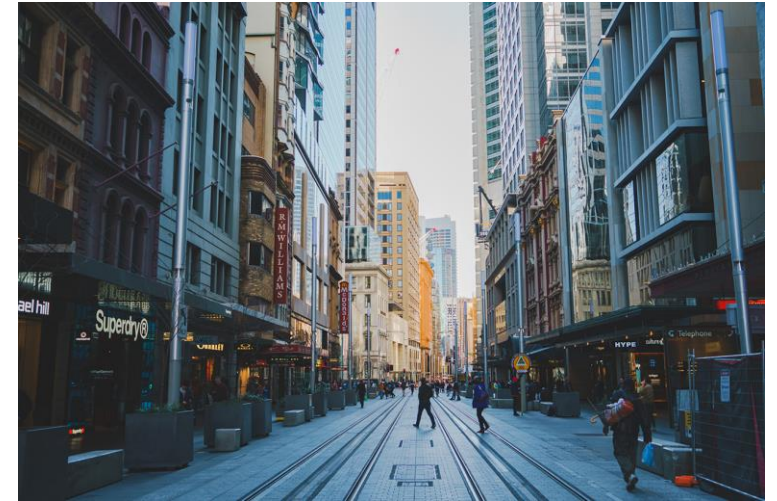

Cairo

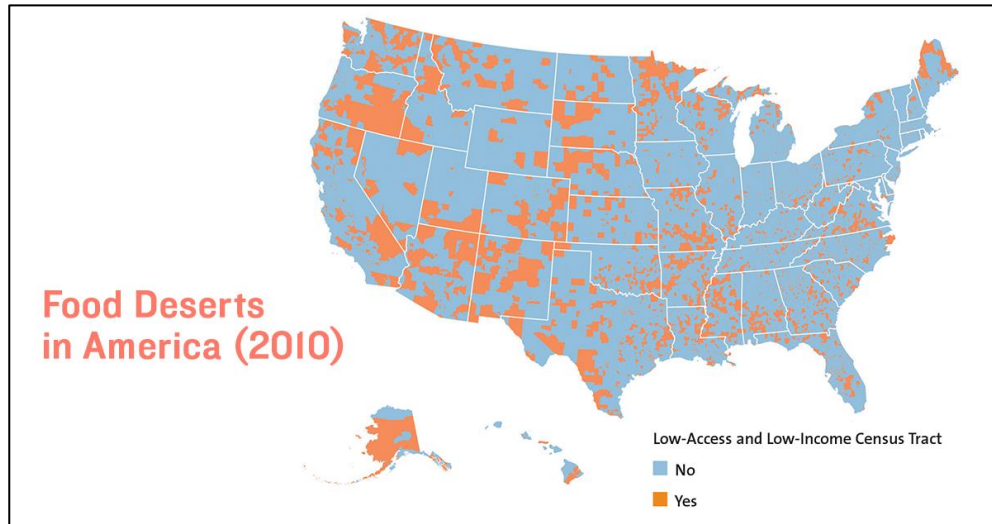
Londen

Daarmee ziet de stad er ook anders uit

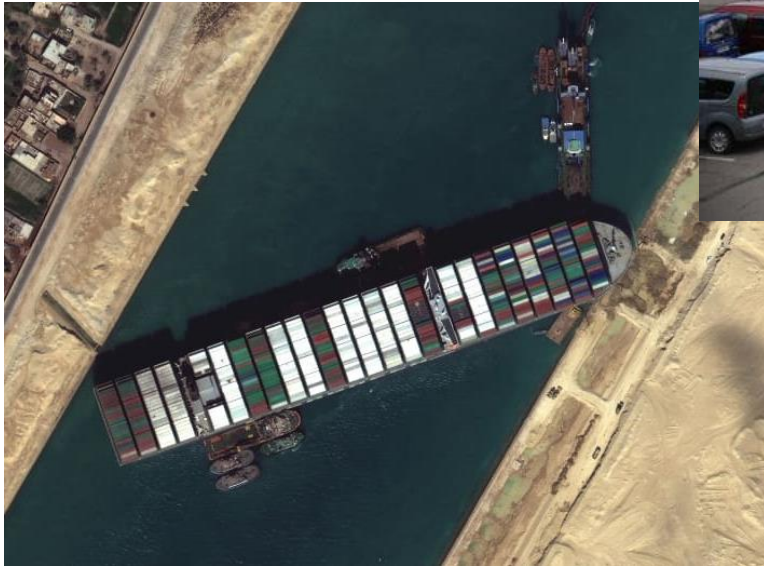
Voedsel is vaak aanwezig, maar niet overall en niet altijd gezond

<https://www.aecf.org/blog/exploring-americas-food-deserts> (reference to The Food at Home report by Enterprise Community Partners)

<https://foodbankonline.org/2020/06/02/the-impact-of-covid-19-on-food-deserts/>

Bovendien beïnvloedt dit systeem hoe onze omgeving er uit ziet

<https://www.nt.nl/havens/2021/11/11/havenbedrijf-rotterdam-congestie-houdt-tot-in-2022-aan/?gdp=accept>
<https://www.cnbc.com/2021/03/27/suez-canal-ever-given-owners-in-new-attempt-to-free-ship.html>
<https://www.lamontagne.fr/gueret-23000/actualites/le-groupe-carrefour-va-ceder-deux-magasins-en-creuse-lhypermarche-de-gueret-et-le-supermarche-de-la-souterraine> 13759505/
<https://www.rtvoost.nl/nieuws/233194/provincie-wil-megastallen-overal-toestaan-cda-niet-bang-voor-enorme-toename>

In stedelijk beleid wordt (werd!) voedsel vaak vergeten

Men neemt voedsel voor lief, want het is er altijd

Tweedeling stad-land → voedsel wordt gezien als taak van het platteland

Voedsel is overal

Voedsel is nergens

Eten als stedelijk vraagstuk

De afwezigheid van voedsel op de stedelijke agenda betekent dat de verschillende en complexe manieren waarop voedselkwesties in ons leven zijn ingebed, niet goed worden begrepen door stadsbewoners. Hetzelfde geldt voor de meeste stedelijke beleidsambtenaren die het belang van het stedelijk voedselsysteem voor de kwaliteit van het stadsleven niet inzien. *Eten is in feite een stedelijk vraagstuk*”

Pothukuchi and Kaufman (1999)

2. Stadslandbouw

Wat is het?

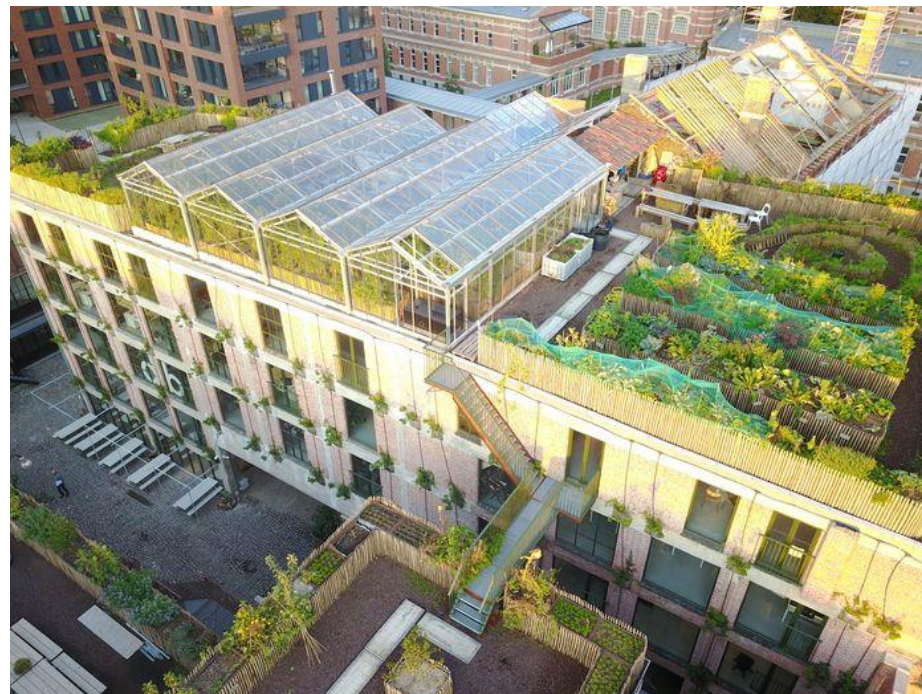
Boerenbond

Wat is het?

- Landbouwproductie in stedelijke en randstedelijke gebieden
- Van voeding en andere toepassingen
- En aanverwante bedrijvigheid zoals levering, transport, verwerking, marketing en ondersteunende diensten

Maar ook: nauw verweven met het stedelijk systeem/stadsregio

→ bv door gebruik van stedelijke hulpbronnen of de verkoop van producten en diensten aan stedelijke consumenten

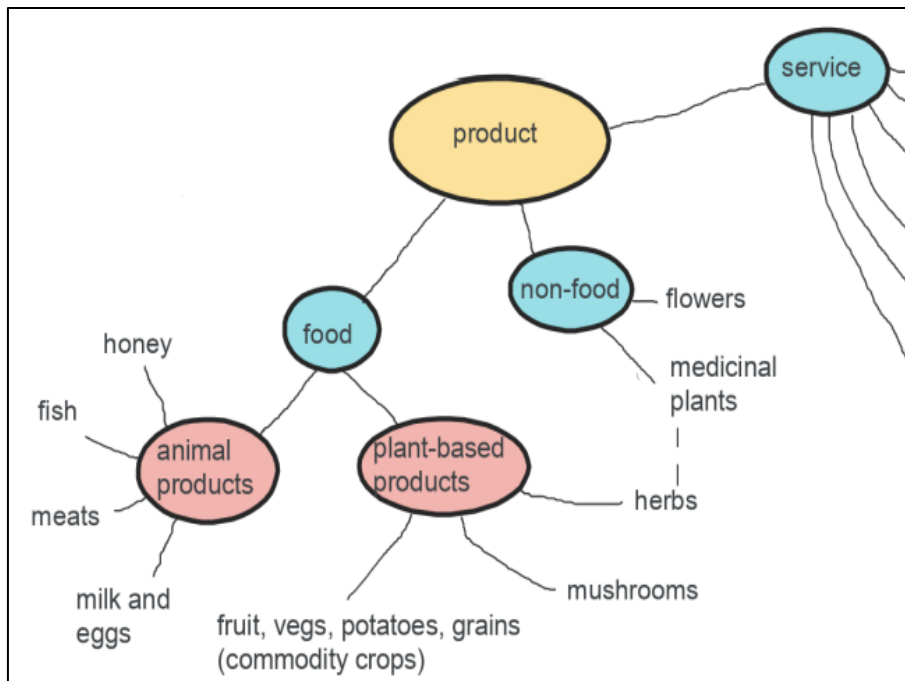

Gemeente Rotterdam;
 Ridammerhoeve;
 Rotterzwam;
<https://www.pzc.nl/antwerpen/stadslandbouw-nog-nooit-zo-populair-nu-al-wachtlijst-voor-dakboeren-bij-pakt-in-2020~a44aa382/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Heel divers, bijvoorbeeld als we kijken naar:

Schaal, locatie, wat wordt geproduceerd, wat er met de productie wordt gedaan, wie er verantwoordelijk is, van wie het land is, wat er naast voedselproductie gebeurt, technologie...

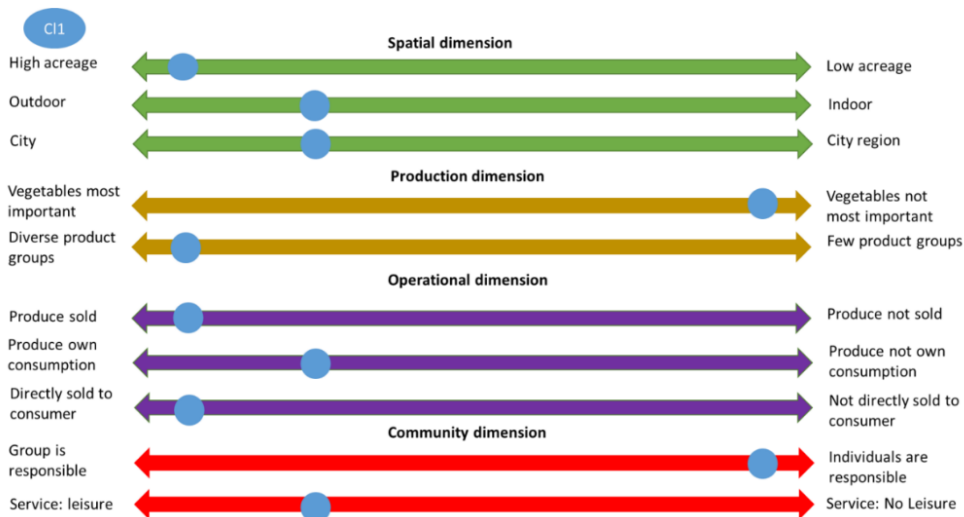

Dimensions	Subcategories		Options
Type of product	Food	Animal products	Meat, Milk, Eggs, Fish, Honey, other
		Plant-based products	Fruits, vegetables, arable crops, herbs, microgreens, other
		Mushrooms	
		On-site processing	Dairy products, jams, and marmalades, honey, meat products, juices, soup and meals, other
	Non-Food	Medicinal plants, flowers, other	
	Services		Food security/ poverty alleviation, Education, Leisure, Health care, Social cohesion, Cultural heritage, Creating Circularity, Soil conservation, water retention, Biodiversity, Providing renewable resources
Product destination	Own consumption		Family/Self, Group
	Gifting	Known	Family, friends
		Unknown	Foodbank
		Pick-your-own without paying	
	Selling	Directly to consumers	CSA, Box scheme, Direct sale (on-farm)
		Not directly to the consumer	Retail, Restaurant,
Location	City or City-region (including peri-urban area)	In/on/at building	On the roof, on the balcony or facade, inside (includes cellar), vertical farming
		Outside	Garden, orchard, agricultural field, park, forest, other
	Production method	Indoor or Outdoor structure	Ship container
Glasshouse/Greenhouse			
Tunnel			
Outdoor		Above ground structure, open soil, other	
Organic		Organically certified	
		Organic but not certified	
		Not organic	

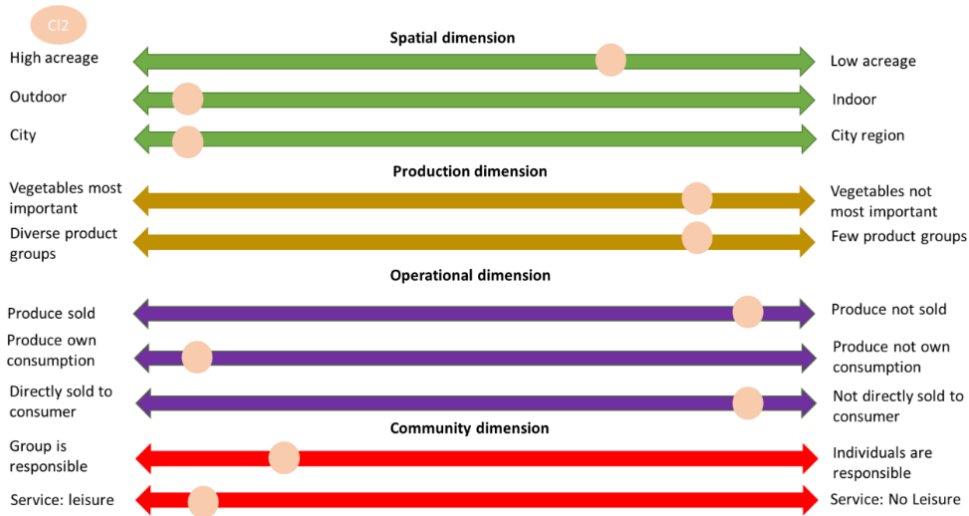
N=112

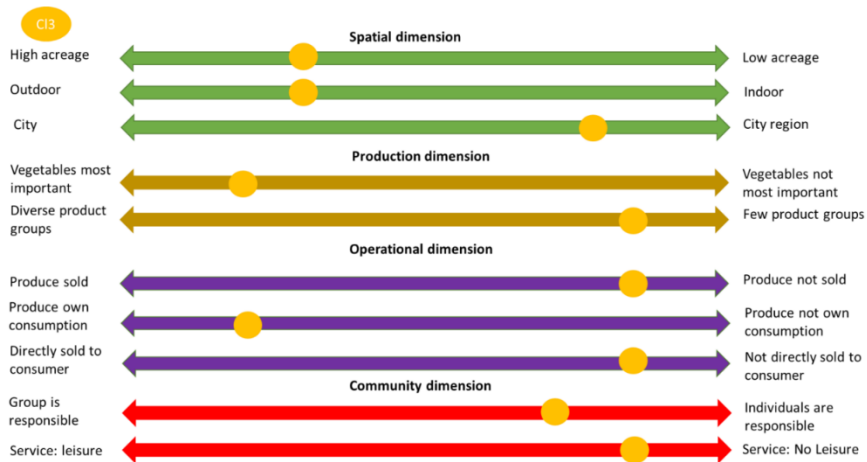
Type 1: Stadsboerderij

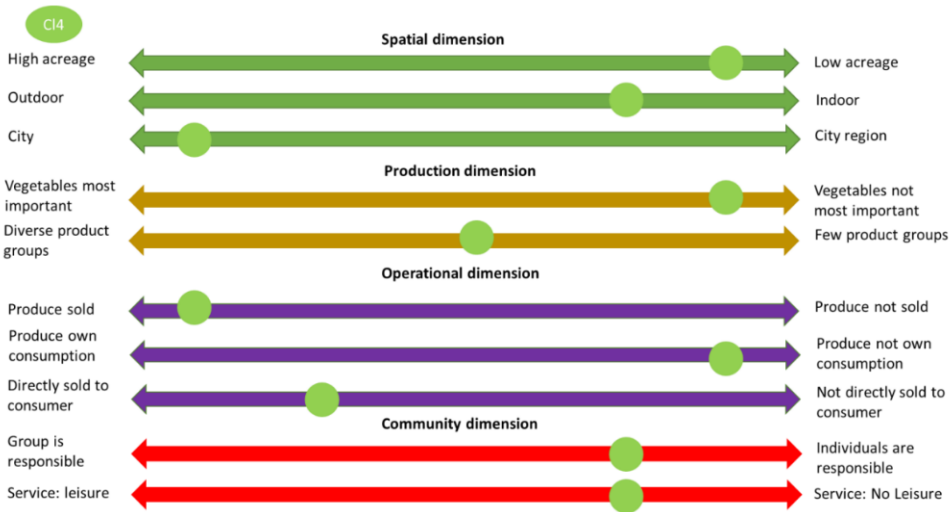
Type 2: 'Community park'

Type 3: DIY tuin

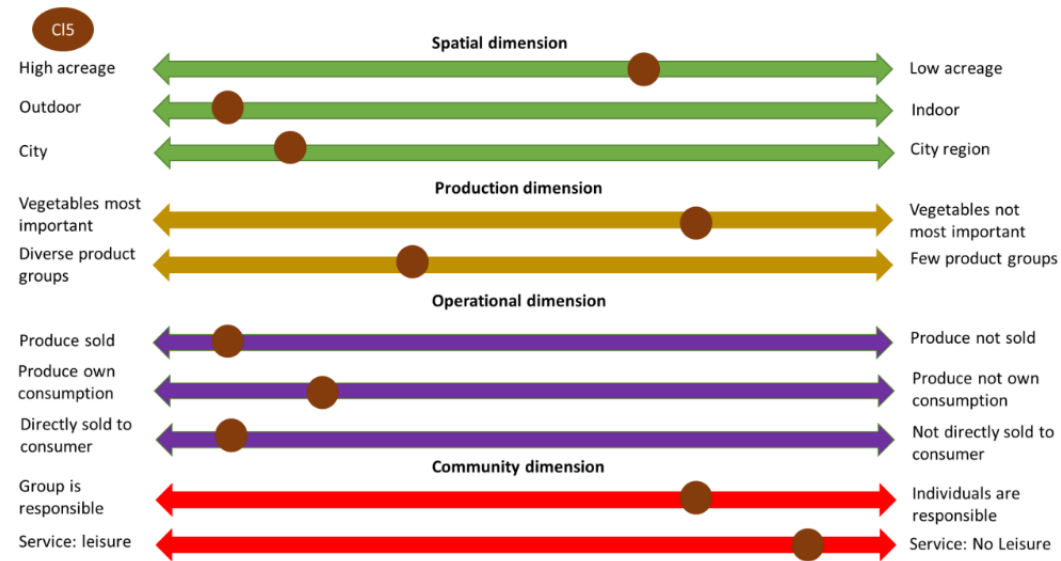

Type 4: 'Zero acreage'

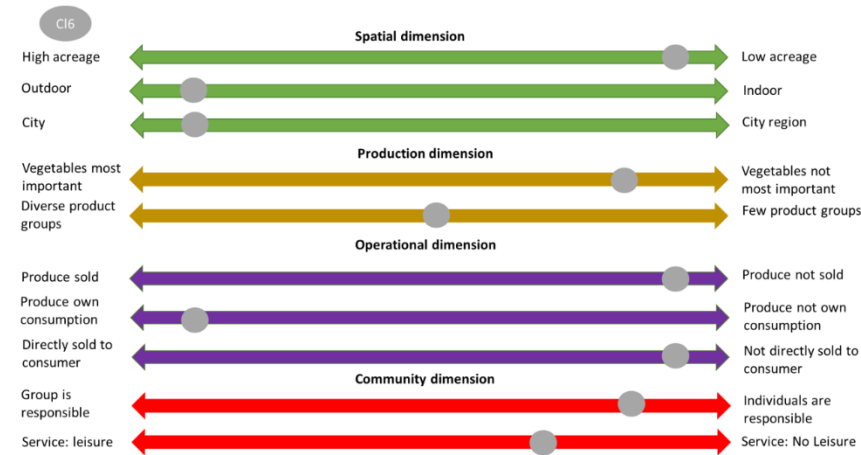

<https://www.weforum.org/agenda/2014/11/how-rooftop-gardens-can-help-combat-flooding/>

Type 5: Sociale boerderij

Type 6: 'Community garden'

Dimensies belangrijker dan typologie

3. Stadslandbouw

Wat hebben we er aan?

De groene stad

Businessinsider.com; container gardening; Country Living Magazine; Eco journal; Real Mart

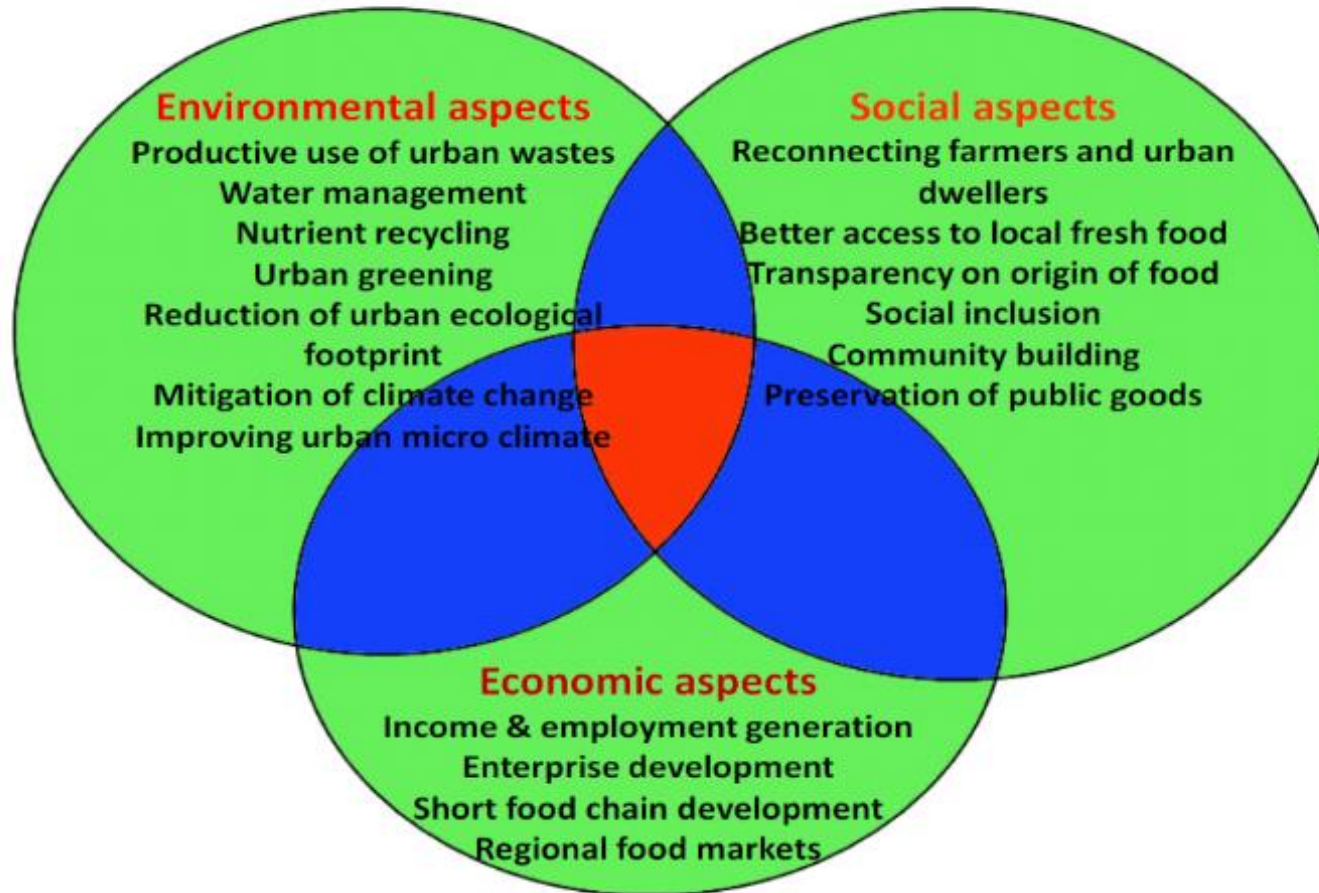

Voordelen op drie vlakken

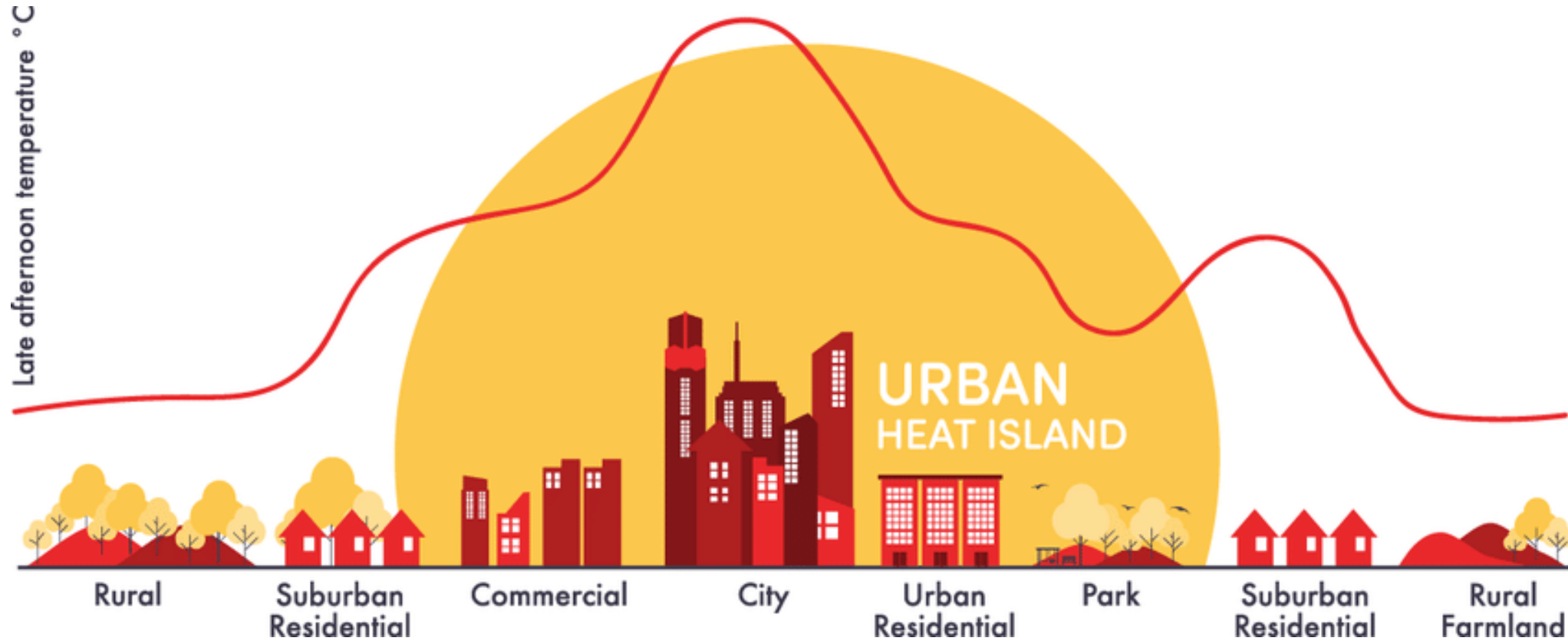
Healthy ecological city-region

Inclusive city-region

Productive city-region

Klimaat en hittestress

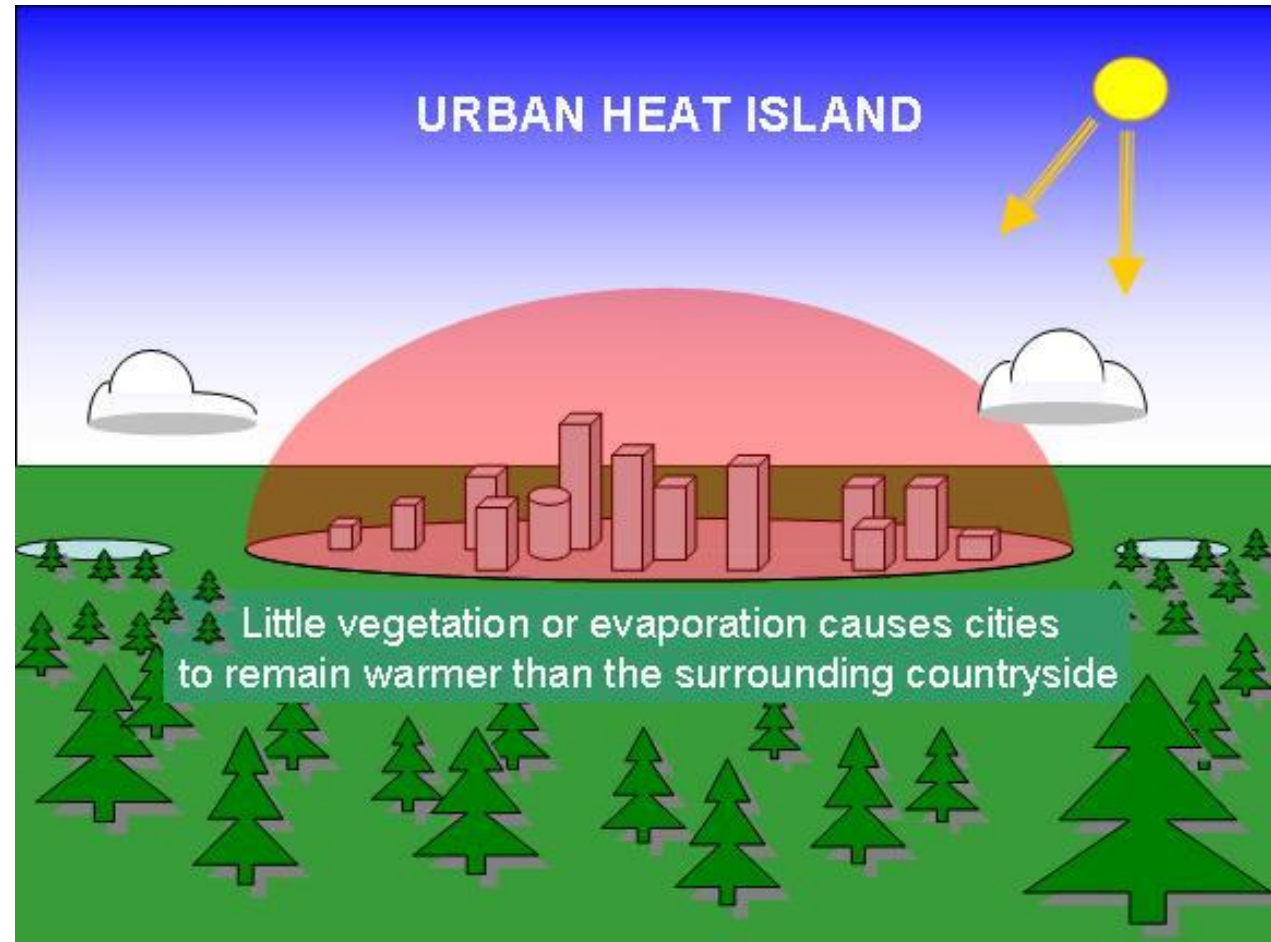

On an typical summer day, Chicago City Hall green roof measured almost 80F (40C) cooler than the conventional roof

Source: *Reducing Urban Heat Islands: Compendium of Strategies*

Burnham-Moores Center, MSRE
Program, University of San Diego

https://weatherstreet.com/weatherquestions/What_is_the_urban_heat_island.htm

Vergroot veerkracht en verkleint kwetsbaarheid

Minder impact van de hogere temperatuur → betere oogsten

Minder kwetbaar voor wateroverlast → betere oogsten + minder risico voor logistiek

Minder kwetsbaarheid op stedelijk niveau → veerkrachtiger voedselsysteem

Minder kwetsbaarheid voor huishoudens → verschillende voedselbronnen

Circulariteit: afval als resource

Gezondheid en sociale ongelijkheid

The Food Gap Is Widening

Wealthy people are eating better than ever, while the poor are eating worse.

The Atlantic;
<https://foodforwardsa.org/2022/09/07/paying-more-but-getting-less-wage-vs-inflation-gap-widening/>

Sociale cohesie: place-based versus interest-based

Figure 2.7. Two pictures of Tuin aan de Maas and a map showing its location in Rotterdam.

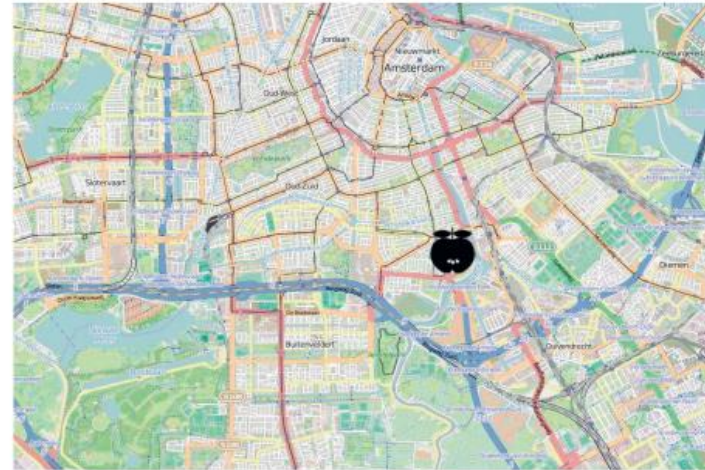

Figure 2.6. Two pictures of Trompenburg and a map showing its location in Amsterdam.

Welke statements zijn voor u van toepassing?

Ik zou hier zelfs komen als ik geen tuin had	12 (21%)
--	----------

Het grootste deel van mijn sociale leven speelt zich af op de tuin	11 (19%)
--	----------

Het is leuker om hier te komen omdat ik hier veel mensen ken	29 (50%)
--	----------

Het is belangrijk dat er iets wordt georganiseerd op de vereniging	33 (57%)
--	----------

Ik vind het leuk om mensen te kennen op de tuin, maar het is niet echt belangrijk	45 (78%)
---	----------

Het sociale aspect is niet echt belangrijk, het zou me niets uitmaken als ik hier niemand zou kennen	5 (9%)
--	--------

“Ik ben 44 jaar, de voetbalclub is niet haalbaar. (...) Ik vind het leuk om iets te doen wat we gemeen hebben, met verschillende mensen die meestal bij verschillende dingen betrokken zijn.”

Voldoening

Tuinieren geeft vaak veel voldoening: buiten zijn en met je handen werken, zelf iets maken en dat dan kunnen eten

Het is een hele goede therapie. (...) Je kunt de aarde voelen, je kunt alles en je krijgt zoveel ervan.'

'Het is leuk om er honing uit te halen, dus mijn doel is in die zin om iets te produceren. (...) Het is bevredigend. (...) Je hebt een goed product.'

'In mijn hoofd was ik bezig met weer aan het werk te gaan en dan is het echt fijn om in te werken de tuin in de grond. Bijna een soort meditatie eigenlijk'.

Eten van de tuin

‘Nou, als ik in de tuin ben geweest, hangt het ervan af wat ik heb meegenomen. Ik plan een paar dagen omdat ik altijd meer groenten meeneem. Dus wat eerst gegeten moet worden, dat eet ik in de eerste plaats. En bij het plannen van mijn maaltijd begin ik altijd met de groenten. ‘

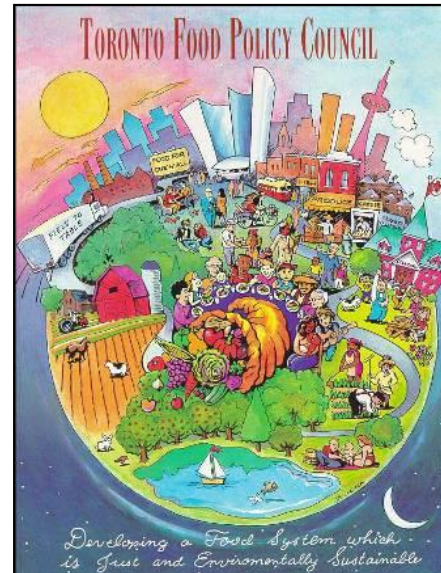

Ik heb eerst iets uit de tuin gehaald. En toen nam ik het mee naar huis en maakte er iets van, maar in andere gevallen dacht ik van tevoren, laten we eens kijken wat ik wil eten. Eens kijken of ik dat uit de tuin kan halen. Want niet alles is er. Omgekeerd is het makkelijker, dat ik gewoon naar de markt ga en dan iets [uit de tuin] meeneem om de maaltijd af te maken.”

Conclusie

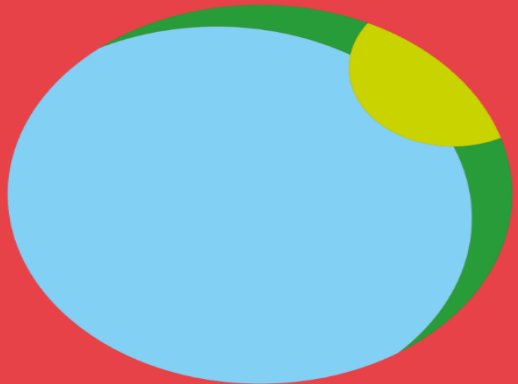
- Hoe we omgaan met voedsel bepaalt hoe onze omgeving eruit ziet en heeft invloed op onze gezondheid
- Stadslandbouw kan niet alle problemen oplossen en zeker niet de stad voeden
- Het is wel een manier om de stad te vergroenen en voedselproductie weer wat dichterbij te brengen
- Als gevolg daarvan heeft het voordelen op verschillende vlakken
- Voedsel (breder dan stadslandbouw) verdient daarom aandacht in / van de stad
- Gelukkig gebeurt dat al steeds vaker

Dank voor jullie aandacht

Tijd voor vragen!

E.veen@aeres.nl

AERES
HOGESCHOOL
ALMERE

